

KÖZÉRDEK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Szerkesztői iroda:
Nagyenyeden
A KÖZÉRDEK HÍVATALBAN
hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adatkak vissza.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küllve
egész évre 4 frt,
félre . . . 2 frt,
negyedévre 1 frt.

Hirdetmények díja:
3 hasábos petit sorret, vagy
ennek helyéert 5 kr.
Bélyegdíjert külön 50 kr.

Nyilttér sora 15 kr.

Gr. Kuun Kocsárd a Bethlen-főtanodáért!

A „Közérdek” tekintetes szerkesztőségének
Nagy-Enyeden.

Tisztelt szerkesztő Ur!

Kérem becses lapjába felvenni alábbi nyilatkozatomat:

Tudva van, hogy a jövő október hó 5-én Kolozsváron tartandó ref. egyházkerületi közgyűlés egyik legfontosabb tárgyát képezi azon országos közérdekű kérdés, ha vajon lehet-e oly felsőbb hatalom, mely határozatot hozhasson és végrehajtást eszközölhessen az iránt, hogy a theologia akadémia a n.enyedi főiskola köréből kimozdítatva és Kolozsvárra költöztetve, ott is a Bethlen főtanoda leendő kötele annak fentartására szükséges költségekről gondoskodni és azokat fedezni? Ezen fontos kérdés eldöntése iránt aggodalmat tápláló több elvtársaimtól felszólítást vettem, hogy a jelzett gyűlésen személyesen jelenjek meg és véleményemet nyilvánítsam. Miután egyfelől aggkorommal és azzal összekapcsolott ideges bajaimmal képtelennek érzem magamat személyesen eleget tenni a kívánatnak; másfelől mind azt, a mit a fontos tárgy iránt érzek és gondolok, írásban a legrövidebben kifejezni hazafiai kötelességemnek tartom; sőt némileg jogosnak is érzem magamat, miután két hazai intézetnél, tehetségem szerint, a közjó érdekében áldozatot hozva alapítványt tettem: hallgatósággal nem akarhatok egy oly precedenst szentesíteni, mely jelezne előre, hogy az én alapítványaim is, mihelyt élni megszűntem, változtató merénylet tárgyaivá válnak.

Mellőzve, hogy szola-e előnyök egy theol. akademiának Kolozsvárt lehető felállítására mellett, — a kérdés csak az, hogy: **lehet-e a Bethlen-főtanodát arra kényszeríteni, hogy a nagyemlékü fejedelem által a nagyenyedi főtanoda minden névvel nevezhető mivelődési szakok tanítása fedezésére ajándékozott alapból a kolozsvári akademiát is fenntartsa?** A rövid felelet az, hogy: **nem lehet,** és a nagyenyedi főtanoda előjárósága kezei meg vannak kötve engedelmeskedni e tekintetben, akárhonnán jöjjön is a határozat és rendelet: sőt szent kötelessége, — görösösön kezei közé szoritani azon kulcsot, mely ama szekrényt nyithatná föl, melyben nyugszik azon vagyon, melyet a nagy fejedelem az iskola kizáró használatára — bizva az utódok hű őrzésében s nem tartva semmi merénylettől, hagyott volt hátra.

Algyógy, 1889. szept. 27-én.

Kun Kocsárd.

A Bethlen-főiskola előjárósága felemelte komoly nyugodt szavát, azon hatalmaskodás ellen, mely a főiskola testületi jogát és vagyonát megtámadta, nemzeti és köznevelődési nagy hivatásának munkájában bénítani akarja, — nem átalván szép virágzásnak indult életéhez kötött annyi új reményt és bizodalmat lehervasztani!

Az előjáróság hivatkozott jogra, törvényre, igazságra és a józanokosságra. De e hivatkozó szózat gyengének látszott, súlytalannak tetszett azok előtt, akik — szeretik a hatalmat és azok előtt, akik megszokták a világ mostani hatalmasainak ész és akarat nélkül hódolni. De a hatalmaskodókkal szemben megszólalt az igazi hatalom. Ha gróf Kuun Kocsárd felemeli szavát: ki ne érezné meg ennek súlyát? Megérzi első sorban a főiskola jogait védő előjáróság, melynek erőt, bátorságot és bizodalmat kell nyernie e hatalmas szózatra; lesújtó szöveget éreznie önmagában és egyes tagjaiban ha kislelkű tetővázással, vagy gyáva meghunyászkodással rajta nem tartaná kezét a hűségére bízott intézet kulcsán!

De érezni fogják e szózat súlyát főképp azok, akik saját lelkiismeretükben nem riadtak vissza dicső ósok nagy intézményeit megbontani; világra szóló nagy munkával a szív s a lélek szent áldozatkésztségével alkotott épületeket felforgatni, hogy hűségüknek emelhessenek magoknak azokból mulandó templomot.

Meg kell döbbenniük most, mert az szólott, aki egész életében nemcsak nemesen érzett, hanem tett és alkotott annyit, hogy a mig magyar és reformatus lesz a földön: az ő neve, dicsősége a szivekben és az intézményekben mindig emelkedő nagyságban fog tündökölni.

Gróf Kuun Kocsárd az alkotó szólott azokhoz, a kik rombolni akarnak!

Most már nem „egy számban és értelmiségben csekély” kisebbség védi a Bethlen-főiskola épségét, vagyonát és jogait, hanem egy olyan hatalom a mely a Bethlen Gáboréhoz hasonló tiszteletet és kegyeletet igényel, sőt követelhet magának. Azt mondja gróf Kuun Kocsárd: ha kedves előtetek az én áldozatom, ne bántatok a Bethlen Gáborét, mert ezzel engem is bántalmaztat! Ki ne hallaná és értené meg e szózatot Kárpátoktól Adriáig.

Hol legyen az erdélyi reformatusok theologiai akadémiaja?

Ez a kérdés 1875-ben merült fel, mikor az egyh. kerületi közgyűlés bizottságot küldött ki javaslat tételre aziránt, hogy „egyházkerületünkben egy akadémiai színvonalon álló, teljes körű ponti, a közszellemnek és a theol. tudományok jelen fejlettségének magaslatán álló theol. seminarium mikor? hol? minő elvek szerint? mily alapokból volna felállítható?”

A kiküldött bizottság javaslata alapján az egyh. kerületi közgyűlés 1876-ban következő határozatot hozta:

„Miután egyh. kerületünk mult évi közgyűlése az áthelyezési indítvány*) egyhangu elvetésével kimondotta, hogy a nagyenyedi Bethlen főtanodánkban fennálló theol. intézetet tovább is fenntartja, miután a Szász Domokos ur által tervezett és a kolozsvári tudomány egyetemmel kapcsolatban felállítani ajánlott protestans theologiai fakultásra saját nyilatkozata szerint is — jelenleg alapot kimutatni nem tud, közgyűlésünk:

1. A nagyenyedi theologiai intézetünket kívánja a fennebb megállapított elveknek megfelelőleg berendeztetni, annyival is inkább, mert nevezett intézet erre kellő számu tanerőkkel rendelkezik. Amennyiben pedig az új berendezés a most ráfordítottnál több költséget igényelne, ezen terhek hordozásához maga az egyházkerület nagyenyedi főtanodánkban nyújtandó anyagi segéllyel járul.”

2. Szász Domokos ur azon ajánlatát, hogy egy Kolozsvárt is felállítandó theologiai fakultásra alapot törekszik gyűjteni, méltányolja s alapok gyűjtésére az engedélyt megadja.

A kérdés tehát illetékes megoldást nyert abban, hogy:

1. a Bethlen-Collegium szervezete meg nem bontható s abból a theol. akadémia Kolozsvárra, vagy máshova át nem helyezhető.

2. Az egyházkerület a maga theol. akademiáját a nagyenyedi Bethlen-Collegiumban rendezi be. —

3. Főt. Szász Domokos urnak pedig megengedi, hogy egy Kolozsvárt is felállítandó theol. fakultásra alapot gyűjtsön. —

Azóta Enyeden van a theol. akadémia. A Bethlen-Collegium a maga erején 5 rendes theol. tanszéket rendszeresített; a theologia érdekében is egy paedagogiai tanszéket tart fenn; zene, ének és modern nyelvtanítókat fizet, egy diszes, czélszerű és 120.000 frtba kerülő épületet emelt, czélszerűen berendezett, gazdagnak mondható könyvtárt állított fel. — Azt hittük ezzel a nyugodt fejlődés alapja megvan vetve. De csalódtunk. Az egyházkerület uralkodásra került pártja ismét theol. akademiát akar szervezni a kolozsvári egyetemmel kapcsolatban.

*) Hogy az akadémia Enyéről egyszerűen Kolozsvárra helyettessekk át!

Abból az alkalomból, hogy a Bethlen-Collegium jövedelmei az építkezési költségek, a váratlanul felemelt nagy állami adó és a bekövetkező regale veszteségek miatt megcsökkent, az intézet kérte az egyház kerületől az 1876-ban megígért segélyt, főt. Szász Domokos püspök ur jónak látta elővenni régi tervét. Kitagadtatta az egyh. kerületi közgyűlés többségével az enyedi theol. akademiát, hogy az nem az egyházkerületé s egy „egyházkerületit kapcsolatban a tudomány egyetemmel” akar szervezni. —

Az olvasó bizonyára azt hiszi, hogy Szász Domokos püspök ur sok pénzt gyűjtött e czélra s most „kitudja mutatni az alapot!” Egy theol. akadémia fenntartására, aminőt ő akar, — bizonyára kell 60.000 frt berendezési költségen kívül legalább 25.000 frt évi jövedelem. — S mi van? Az ő buzgó gyűjtése után 7000 frt tőke! Ebből adott volt néhai gróf Mikó Imre 4000 frtot a következő nyilatkozat kíséretében: „Az egyetemmel kapcsolatban hozandó protest. fakultás eszméjét, mihelyt az nem az enyedi főtanoda alapjainak igénybe vételével, következöleg ennek megrövidítésével szándékoltatik létrehozatni, — csak üdvözölni tudom — és az eszme valószínűsítésére, szóvaléstartással, — tehetségemhez képest közremunkálni kész vagyok.” —

Ha Szász Domokos püspök ur egyháza törvényeinek hű öre, ha a n. gf. Mikó Imre akaratának, áldozatkésztségének s intentionjának hálás és kegyeletes tisztelője akar lenni, — akkor nem szabad megteenni vagy megengednie a következőket:

1. Hogy a n.enyedi Bethlen főiskola kebelében századok óta fennálló theol. intézet onnan kiszakíttassék s a collegium szervezete, jelentősége, nemzeti és culturalis hivatása meggyöngíttessék.

2. Hogy a nagyenyedi főtanoda alapjainak igénybe vételével, következöleg ennek megrövidítésével „valósíttassék meg” az egyetemmel kapcsolatba hozandó prot. fakultás eszméje, mert az neki egyenesen meg van tiltva.

Ha 1867-ban az egyh. kerület méltányolta a főt. Szász Domokos ur ajánlatát s megadta a felhatalmazást alapok gyűjtésére egy Kolozsvárt felállítandó theol. akadémia javára, — ezt neki nem szabad úgy értelmeznie, hogy: „13 év alatt gyűjtöttem 7000 frtot; ehhez elvétessek az enyedi collegiumtól, a szegény egyház községekétől, az inséggel küzdő papoktól még 500.000 frt tőkének megfelelő jövedelmet s ezzel megteremtsem az alapot!”

Mert ez már nem gyűjtés lenne, hanem — egyéb.!! Ha a mostani egyh. kerületi közgyűléstől még talán kitelnék is, hogy segédkezet nyújtson neki az ilyen tőke-gyűjtéshez, neki nem szabad ezt a segítséget igénybe vennie. Aki jónak, helyesnek, üdvösnek tartja az eszmét: nyissa meg a zsebét s ne nagylelkűsködjék a más vagyonával.

Dixi. —

Dr. Kovács Ödön különvéleménye.

Az erdélyi ref. egyházkerület hivatalos lapja közölte a Szász Béla előadó ur által készített, a 21-es bizottság által elfogadott, javaslatot a „Kolozsvárt felállítandó theol.

akademia és tanárképző intézet tárgyában"; melyet később az Igazgatóság is tartalmilag elfogadott, megtoldva Imre Sándornak egy 14 év előtt kelt levelével; megemlíti, hogy a Kovács Ödön a különvéleménye is a közgyűlés elé fog terjesztetni. De magát a különvéleményt nem közli. T. barátunk szivességéből közöljük az általa jegyzőkönyvbe illesztés véget heterjesztett szöveget, mely így hangzik:

— „Dr. Kovács Ödön kijelenti, hogy nem érzi magát azon helyzetben, hogy ezen nagy fontosságú, sok oldalú megfontolást, felvilágosítást és megvitátást igénylő javaslat edemleges tárgyalásához és eldöntéséhez már most, első hallásra hozzájárulhasson; miután a felmerülő legfontosabb kérdések még magában az előadói javaslatban sin-senek kellőleg felvilágosítva és részletezve; így pl. a javasolt új intézet tanügyi és anyagi szükséglete és berendezése, a szükséglet fedezete; az intézetnek, a tanároknak és tanulóknak más intézetekkel (az egyetemmel és kolozsvári ref. gimnáziummal) contemplált kapcsolata többnyire csak általános körvonalokban vagy hiányosan jelölve, gyakran épen homályban maradnak. Sőt, ha a javaslat teljesebb volna is, az értekezlet tagjainak úgy is több időre volna szükségük, hogy azzal alaposan megismerkedhessenek és kellő tájékozottsággal tárgyalhassák.

Ennélfogva indítványozza, hogy az érdemleges tárgyalás ezen gyűlésről halasztassék el, miután pedig a kerületi közgyűlés küszöbön áll: a közgyűlés elé most csak a munka megkezdéséről tétessék jelentés és kéresek el, hogy engedjen a bizottságnak időt a javaslat alapos részletes és beható tárgyalására s így lehetőleg körültekintő és megnyugtató előkészítésére; addig pedig a javaslat érdeme felett ne határozzon, mert a főcél mindnyájunk előtt az, hogy a lelkész, illetőleg tanárképzés jobbá tétessék és az ezen cél elérésére szolgáló intézmény szellemi és anyagi szükséglete és berendezése első hallásra, egy-két óra alatt elő nem készíthető és el nem dönthető.

Ha pedig a bizottság már most érdemlegesen kíván határozni a javaslat felett, kijelenti, hogy ő a jelen helyzetben a nagyenyedi előjáróság felterjesztésének elfogadására szavaz, mert nem tudna lelki nyugodtsággal hozzájárulni egy régi és biztosított intézet szétbontásához, míg tisztában nincs azzal, hogy milyen lenne az az új, mit helyébe tenni akarnak és miből lehet azt biztosan és állandóan fenntartani.

A szavazás megtörténte után kéri indíványát mint külön véleményt jegyzőkönyvre vétetni és a közgyűlés elé terjesztetni.

Dr. Kovács Ödön.

Azt hiszünk, hogy a javaslat higgadt átolvasása után bármely elfogulatlan ember meggyőződhetik ezen különvélemény jogosultságáról. Van ams javaslatban hosszú és tendenciosus történelmi és jogi deduktio, van áradó omlangés a jelenlegi pap és tanárképzés gyarlóságairól, Kolozsvár és a püspök egyedül idvezítő nagyságáról, de akár fogalmilag, akár konkrét tényekben kifejtve nincs sem a meglévő hiánya, sem a javasolt új intézet terve. Hiszen ha egy új gimnázium felállításáról lenne szó, még értenék e hiányt. Gimnázium van száz meg száz, azonkívül van a gimnáziumnak országos törvényben körülírt részletes terve. Az újnak is csak lyennek kell lennie Ugyde a javasolt új kolozsvári kombinált intézet egyedül áll a nap alatt. Olyan nincs még sem a fogalomban, sem a valóságban. Az enyedi akademia a konventi terv szerint van berendezve, a konvent terv a külföldi prot. theol. akademiákra tekintett. Hanem ez silány. Milyen lesz az új? Ki látja ezt a javaslatból? A theol. akademia összekapcsolva lesz felekezetiileg kiegészített állami gimnáziumi tanárképzővel. Ki hallott még ilyent a föld globusán? A kapcsolatos dupla intézet kapcsolatban lesz még az állami tudomány egyetemmel, ezen kívül a ref. gimnáziummal. Ilyet még igazán nem is concipiált, nem is alkotott még ember. Hogyan szavazhat meg hát egy ily hallatlan és páratlan sokféleképen kapcsolt intézetet valaki addig, míg előtte sem az intézet terve, sem soknemű kapcsolata felfejtve nincs? Mi hisszük, hogy a 21-es bizottság többsége megkapta a „nekik szükséges” információt külön, de a közgyűlés külön magából a javaslatból bizony nem merithet ilyet, épen azért feltesszük róla, hogy nem is fogja megszavazni.

Az erdélyi reformatusok nagy bajai.

„Difficile est satyram non scribere.”

Az új alkotások szenvedélye — rossz nyelvek újítások viszketegeinek mondanak — teljes erőre kapott, — féktelenül kitört, — az erdélyi reformatusok mindénaron a gy férfiai között.

Az ukjori Prometheusok, kiket Nagy Péter bántott szelleme bilincselt volt le, mert az áldozat kövérét magoknak akarták tartani, — most, a midőn főlzabadtak, újabb meg újabb tervekkel verdesnek ég felé és ígérnek magoknak örök jövőt.

A mit ők tesznek, annak híré meg hallja az egész világ, a föld egyik sarkától a másikig. Hivatalos egyházi lap és politikai napilapok hirdetik a nagy örömet,

hogy mostyanok történnék, a miket szem nem látott, fül nem hallott.

A mit a nemzeti élet kétszáz éven át hirdetett a Bethlen-Collegium nagy missiója, hire, díssősége most örök éjbe vész; Bethlen nagy szelleme, melyről azt hívők, hogy mélyen tekintett a jövőbe: most hirtelen elhomályosul, midőn a modern szellem „széles látókörben” szorja vakító fényét szerteszét!

Ha eddig homály takarta a szemet, most — kolozsvári fény mellett — tisztán látja a vak is, hogy az egykor nagy híresztelt Bethlen-Collegium theologicum seminariuma nem áll „akademia színvonalon”, valamint gymnasiuma is csak „féleges állapotban” tengődik, még a minimális követelményeknek sem bírván megfelelni! Hát a papok? Hát a tanárok?.. Amazok szük látókörűek, félszegek, a modern társadalmi műveltséget nélkülözők, összeréphetetlenek, hiveikkel banni nem tudók, az egyházas életet fejleszteni és emelni tehetetlenek. Ezeknél pedig az „államiszakoktatás”, melyet Felméritől nyerne, „felekezeti szempontok szerint kell kiegészíteni” okvetlenül.

Es mily igéző látvány! Papok és tanárok egész serege kiáltja megindult kétségbeeséssel: Ugy van! Ugy van! — Saját magukkal nincsenek megelégedve. Nem tehetnek szegények róla!..

A ki lesújt, az föl is emel.

Minta gymnasiumot Enyedre!

Theologicum seminariumot,

Pedagogicum ecclesiasticumot — Kolozsvárra!

de gyorsan — még a Gerő életében és meg lesz mentve a végzetesen fenyegetett erdélyi reformatum Sion.

Valóban örök hálóra lesz lekötelve e hazának minden hon fia, főleg a modern műveltség nélkülöző papok és felekezeti szempontok szerinti kiegészítésre váró professorok, hogy ily nagy veszélyeket ily egyszerű — közönséges emberész által nem is képzel — eszközökkel lehetett elhárítani.

Es ne gondolja senki, hogy ezáltal veszíteni fog az enyedi Bethlen-Collegium. Ellenkezőleg csak nyerhet. „Ép úgy, miként a conversiónál az érdekelt egyház községek.” A minta gymnasiummá alakítást jőzanon ugyanis oly formán kell gondolni, hogy a most meglévő 10 tanárk száma huszra emeltesse egy „fegyelmet szerető” igazgatóval, de a tanulók száma a mostani tőrhetlen 700-ról 100-ra szállittatik alá.

A mi a „pedagogicum ecclesiasticumot” illeti — ez lesz az első Európában — jtt a Felméri tanár, állami szakoktatását felekezeti szempontok szerint, a Felméri útmutatását követve, fogják „kiegészíteni”.

A theologicum seminariumban pedig a lelkészi jelölteknek — minthogy a nappali órákban igen el lesznek foglalva — östéli időben fog Szász Gerő a papi modern társadalmi műveltségéből tanácsokat osztani és példákat mutatni.

Reformatör.

Az ev. ref. theologia ügyében

megjelent érdekesebb cikkek közül közöljük a következőket a hangulat jellemzésén: az „Ellenzékből.”

Ne bántsd a Bethlen főtanodát!

Ne bántsd a szegény egyházak pénzét!

Megdöbbenéssel olvastunk azon újabb merényléről mely az enyedi kollegiumot, nemzeti kulturánk ezen erős védőbástyáját fenyegeti.

Ugy látzunk, némely emberek nem bírnak magukkal. Égnek a viszketegetől, hogy beszéltesse magukról. Folyton nagyokat alkotnak, de alkotmányuk ingadozó alapon nyugszik, erőszakkal és rombolással jár.

Szétrombolnak egy biztos alapon nyugvó nagy missióju ősi intézetet, hogy építsenek helyette maguknak egy kártyavárat, melyet meg ők maguk sem koncepiálnak teljesen, melyet egyetlen fuvallat halomra dönthet. Utánok jöni fog majd az özönvíz, mit bányák ők, ha a mi nekik kell: a sip, dob, tózt és reklám megvan!

Azonban mondhatná valaki, hogy ez a kálvinisták dolga; eligazítja a kálvinista egyház a maga körében. Igenis eligazítja, még pedig úgy, hogy most megszavazza; — mit meg nem szavaznának ott most, ha kívánják? — később megissza a keserű levét.

De azért nemcsak az egyház dolga. A eszimat, mit most varnak, nemcsak az erdélyi kálvinista egyház fogja viselni; szorítani fogja ez az összes erdélyrészi magyar nemzeti kultúrterekeket is.

Azon intézet, mit szétbontanak, az enyedi Bethlen-collegium, Erdély több mint fele részére nézve a magyar nemzetiségnek és kulturának leghatalmasabb világító tornya és védő bástyája; a székelykitalapításnak pedig évszázadok óta legtermészetesebb vezető csatornája. Alsó-fehér, Hunyad, a két Küküllő megye magyar lakosságának fele, az enyedi collegium utján került ki a Székely földről.

Es miből épülne fel az új intézet Kolozsvárt? Legnagyobb részben a szegény egyházak felségelésére szánt pénzből és a keblü domesztikából:

Az egész magyar kálvinista egyház fizeti a köz-alapot. Ezen alap főcélja a szegény egyházak és lelkészek segélyezése. A legnagyobb segédelmet eleitől fogva az erdélyiek kapják belőle. Igen helyesen, mert itt van rá legnagyobb szükség. Azon felül minden garas, mit az idegen nemzetiségek között szétosztott magyar reformált egyházaknak és nyomorult fizetést papjainak adnak, annyi mintha a magyar nemzetiség védelmére és emelésére adnák.

Az egész ország minden jóra való fia fizet az Emkének; a mi megyénk még rendszeres adót is vetett ki az Emke jövedelme fele részét szegény egyházak és iskolák segélyezésére adja. Helyesen teszi. Ez által segélyezi a kulturát is a nemzetet is. A segélyezendő között első sorban a ref. egyházak állanak. Ezek vannak leginkább szétosztva az idegen nemzetiségi megyékben; ezek a legszegényebbek, de másfelől ezek tehetnek legtöbbet az Emke ezéljai érdekében.

Most már minő szeméremmel kérhet és fogadhat el az erdélyi ref. egyház ig. tanácsa segélypénzt szegény egyházak részéről konventtől és Emketől, midőn azon pénzt, mi szegény egyházak segélyezésére saját rendelkezése alatt áll, elvonja az egészen egyébre rombolásra és szükségtelen gyarló alkotásra fordítja? Hiszen a keblü domesztikának egyenes rendeltetése a szegény egyházak gyámolítása, és az első nagy alapító gr. Mikó Imre különösen is kikötötte, hogy alapítványa kamatait egyébre fordítani nem szabad. Az államségélyt az országgyűlés egyenesen a szegény egyházak és lelkészek felségítésére szavazza meg. Szabad e azt ezen törvényhozásilag megszabott céltól elvonni? Mi történnék, ha az országgyűlés ezt látva, egyszer csak nem szavazná meg a segélyt? Miből fedeznék akkor az új intézet költségeit? Alig maradna fenn egyéb, mint vagy ismét visszaköltöztetni a theológiát Enyedre, vagy még többet venni el az enyedi collegiumtól és a szegény egyházaktól!

Oly merénylet előtt állunk, mely ellen hatalmasan föl kell emelnie tiltó szavát az egyházaknak, az országgyűlésnek, a konventnek, az Emkének, kiáltva:

„Ne bántsd a Bethlen főiskolát! Ne bántsd a szegény egyházak pénzét!”

Küküllői.

A „Maros Vidék”

a theologiai akademia ügyében.

A „Marosvidék” előrebocsátván a lapunk mult számában közölt fejtegetést, így folytatja:

Látni való, hogy a 21-es bizottság tullepte utasítása körét, s kidolgozott memorandumába sokkal több foglalt bele, mint a mennyire nyílt megbízatást nyert.

Részünkről egész tiszteletben tartjuk a 21-es bizottság többségének nézetét és véleményét, de kénytelenek vagyunk — ez idő szerint — a kisebbség véleményéhez csatlakozni, mivel valóban sokkal komolyabb természetűnek tartjuk ezen kérdés jogi természetét és egyházpolitikai ágát, mintsem oly rögtönösen bele kívánánk bocsátkozni annak meritalis eldöntésébe.

Elvi szempontból igen sok barátja lehet ezen tetszetős színezetű javaslatnak, de a ki a körülményeket körültekintőbben megvizsgálja, — minden realis alap nélkül — nem hódol annyira ezen tulhajtolt újítás előirántott eszméjének. A reform eszmék lehetnek szépek-üdvösök, de az idők nem mindig alkalmasok azoknak megvalósítására.

Néhány vonással meg akarjuk okolni állításunkat.

A theologia-akademia kérdése sokszor foglalkoztatta az egyházi kerület tagjait, s mindannyiszor igen éles ellentétbe helyezte a főleg két nagy táborra osztott egyházkerületi tagokat.

Ki ne emlékezhethetne azon kiméletlen és elkecsere-dett elvi és személyi küzdelemre, mely főleg a hetvenes évek első felében éles ellentétbe hozta az egyházkerület vezetőférfiit? A boldog emlékeztető Nagy Péter püspöknek hányszor kellett elővenni higgadt temperamentumát az akkori ellenzék heves — olykor kiméletlen és rokon-czálan — támadásai ellen?

Az „Infandum...” pennás szerzője a 21-es bizottság tagjai előtt könnyen emlékeztetbe hozhatná azt a keserű tollharcot, melyet epébe mártott tollal vintak főleg az akkor szerepelt „Kelet” hasábjain a püspök párt ellen a nagyenyedi Bethlen főtanoda akkori állapotának a főleg gazdasági ügyeinek szellőztetése révén.

Akkor is felmerült a nagyenyedi ev. ref. Bethlen főtanoda szervezetéhez tartozó theologicum eminariumának Kolozsvárra való áttétele, mely több nyilatkozatra és felterjesztésre adott alkalmat, s végre is az egyházkerület azzal kívánta elintézni a nagy bonyodalmatok eldőlését kérdést, hogy az 1875- és 1876 ik évi határozatai értelmében, kimondotta, hogy a nagyenyedi theologiai tanintézetét „akademiai színvonalra” igyekszik felemelni s ezen igykezetét évről-évre törekedet bevéltani, s most is az volna a főcél, hogy az ötödik tanezék felállítását által a theologia-akademia nívou-ját emelje.

A nagyenyedi Bethlen főtanoda előjárásága 1889 május 21-én tartott gyűléséből felterjesztette feliratát a méltóságos igazgató-tanáchoz, melyből meggyőződést

merithetett
főtanoda el
láját, s an
ezen kérdé
kerül az e
valószínű
bizottság j
egyetlen
egyház mo
üdvös mu
ságos püsp
A the
képezi egy
reform ne
nélkül. Ne
hatalom m
mennyekre
hajszolás
enyedi fő
tása sem
már pedig
nagyenyed
21-es bizo
kezdeni, m
akarjuk ez
vésekről,
, fujjuk oly
lobbanthat
Igen
tőségos pü
virág” a t
nuja volt
nappain
moradása
forintos, s
telte fel s
— felsőb
ürességtől
szellemét
, centr
czimeren
Ha
pök ur,
pap és eg
kolozsvári
felállítand
zete” czin
egyház k
zottság ü
fog egy k
fog egy ap
rülne a s
e miatt n
gések, ir
fuvalkodá
részi ref.
akarat
Mi
Domkos
ezt az a
A
Epen az
kérdésne
bolygatn
A
tatlanul
lehetőleg
csorbitar
rövidség
In
kifejtem
M.
jedelm
tanió, k
nek meg
azt velm
magyar
rendben
azokat. I
mondáso
egyesek
küldek
mondás
oknál fo
kéri —
az iroda
munkáj
a népaj
legrövid
31-ig.
eddig s

meríthetett volna a 21-es bizottság, hogy a Bethlen-főtanoda eljárásába épségben kívánja fenntartani főscoláját, s anek jog csorbitása ellen tiltakozik. Épen azért ez a kérdés, kellő megvitátása nélkül, igen rohamosan kerül az egyházkerületi közgyűlés foruma eleibe, mely valószínűleg nagy többséggel tudná elfogadni a 21-es bizottság javaslatát, de ugyan akkor elvetné a vizsály és egyenletlenség magvát, mely alaposan felzavarhatná az egyház mostani belbékéjét, melynek szélsőségében olyan üdvös munkálatokat végezhetett a főtiszteletű és méltóságos püspök ur újító szelleme.

A theologia-akadémia kérdése egyik sarkalatos pontját képezi egyházkerületünk közügyeinek. Egy nagyszabású reform nem mehet keresztül komolyabb megfontolás nélkül. Nem a célzat keresztültvitelét értjük, hiszen azt a hatalom megvalósíthatja; hanem a lehető káros következményekre gondolunk, melyeket egy erőszakos keresztülhajtás hozhat maga után. Már csak magának a nagyenyedi főtanodának illetlen előkészület nélküli felbolygatása sem lehet ezélja egyházkerületünk intéző körének, már pedig nyíltan ki van mondva a harc, s már a nagyenyedi „Közérdek” fel is vette a keztyűt, melyet a 21-es bizottság Ny-enje oda dobott. Minek tehát harcot kezdeni, mikor nyugalmas békében élhetnénk? Nem azt akarjuk ezzel mondani, hogy elmondjunk a reform törekvésekről, hanem csak azt kívánjuk hangoztatni, hogy ne fujjuk olyan erősen azt a tüzet, mert majd még lángra lobbanthatja a belbékének templomát!

Igen jól tudhatja épen maga a főtiszteletű és méltóságos püspök ur, hogy Nagy-Enyeden milyen „Nebántsd virág” a theologia akadémia elviteli kérdése. Hiszen tanuja volt az ideai tanári közgyűlésen — jun. 3-5-ik napjain — azon ovatióknak, melyek a theologia hely moradása mellett felhangoztak. Aztán azt a 120 ezer forintot, szépen berendezet új iskolai épületet azért szentelte fel az idén a kezes szavu püspök, hogy az ezután — felsőbb hallgatónak eshető elvitale folytán — az ürességtől kongjon, s az ifju nemzedék a nagy alapító szellemét idézze elő, hogy betöltsé azt az ürt, melyet a „centrálisatio szelleme” a „Két hatyu” czimeren ejteni opportonusnak tartotta?

Ha nem tartja érdemeltenek a főt. és mélt. püspök ur, keresse elő Szász Domokos kolozsvári ev. ref. pap és egyházkerületi közgyűlési bizottsági tagnak. „A kolozsvári m. kir. tudomány egyetemmel kapcsolatban felállítandó ev. ref. theol. fakultas és tanárképződe tervezete” című memorandumát, melyet az 1875-iki ev. ref. egyház kerületi közgyűlés által kiküldött véleményező bizottság ülésében előterjesztett s ott az 5-ik lapon találni fog egy bibliai idézetre, (II. Kor. XII. 20.), melyben a nagy apostol szavaival élve, azt óhajja, hogy vajha sikerülne a szőnyegen forgó kérdést úgy oldania meg, hogy e miatt ne támadjanak anyaszentegyházunkban „versengések, irigységek, haragok, vetélkedések, fondorlatok, fel-fuvalkodások és pártoskodások”, hanem legyen az erdélyi ref. magyar Sionban „egy értelem és egy akarat!”

Milyen szép citatuma volt 1875. nov. 8-ikán Szász Domokos ref. papnak. Ugyan miért nem szivelteti meg ezt az arany mondatot a mostani püspökkel?

A mi akkor igazság volt, az most is annak marad. Epen azért öreg hiba volna kellő megérlelése nélkül ezen kérdésnek az egyházkerület nyugalmát és belbékéjét felbolygatni.

A Bethlen-főtanodának ez időszertint épen, csouki tatlanul kell fennállania, mert az egyház mellett lehetőleg fejleszteni kellene, nem pedig épen a koronáját csorbitani, hogy ezáltal szellemi és erkölcsi hatályában rövidséget szenvedjen!

Időközök egy második közleményében bővebben kifejttem.

M. Vászárhelytt, 1889. szept. 24.

Kerekes Sámuel.

IRODALOM.

„Magyar Közmondások Könyve” című terjedelmes munkán dolgozik Sirisaka Andor pécsi tanító, kinek neve „A babonáról”, szóló jeles népkönyvének megjelenése óta nem ismeretlen. Szerző — mint ő azt felünk tudatja — eddig körülbelül 7000 válogatott magyar közmondást és példabeszédet gyűjtött össze, betűrendben csoportosítva és rövid magyarázatokkal kísérvé azokat. Hogy műve lehetőleg ez ő s s z e s magyar közmondásokat foglalja magában, az ország több vidékére irt egyesekhez magán leveleket. Eddig több mint százán küldték be hozzá az illető vidékről gyűjtött magyar közmondásokat. Ez alkalommal pedig mindazokat, kik bármi oknál fogva levélileg ez ügyben föl nem kerestettek, fölkéri — legkivált a vidéki papságot és tanítókat — hogy az irodalom érdekében minél többen legyenek segítségére munkájánál. Küldjék be hozzá vidékükön ismert s főleg a népjáráról ellesett magyar közmondásokat, lehetőleg leg- legrovidebb magyarázatokkal és legkésőbb f. évi október 31-ig. A kik több oly közmondást küldenek be, melyek eddig szerző kéziratában nincsenek meg, azok tisztelet

példányt kapnak s az összes munkatársak nevei, társadalmi allásuk s lakohelyük a mű végén betűrendben ki fognak nyomtatni. Nagy köszönettel veszi továbbá a mű szerző kiadoja, ha valaki e tárgyahoz hasznavehető kútforrásokat nevez meg s küld be hozzá ideiglenes használatra. Ez ideig Szirmai, Erdélyi, Wigand Czanyuga és Szvorányi ide tartozó művei vannak birtokában. A mű kéziratát egy jeles akadémikusunk fogja átvizsgálni s az előzot egy tehetséges nyelvészünk írja hozzá. A könyv terjedelme 18—20 ivre (288—320 oldal) rug föl s előfizetésére 1 forintban állapított meg, mi épen nem mondható magas árnak, tekintetbe véve azt, hogy ily fajtájú irodalmi termék iránt csak igen kevesen érdeklődnek. Sirisaka leginkább a középiskolai tanárok közül a nyelvszakal foglalkozókra, a népirodalom munkásaira, továbbá a papság és törekvő kartársainak pártfogására számít. A „Magyar Közmondások Könyve”, legkésőbb 1890 első felében hagyja el a sajtót s az előfizetőknek bérmentve és az előre nem fizető megrendelőknek utánvétellel fog szétküldetni. Az esetleg megmaradt példányok bolti ára 1 frt 50 kr. lesz. Tekintve a szerző által kitűzött s kétség kívül el is érendő szép és nemes célját, az irodalom érdekében készséggel adtuk helyet e megkeresésnek s kívánjuk, hogy mindazok, kiknek egy szellemi támogatására, mint anyagi pártfogására számít a szerző, minél előbb küldjék be hozzá kézírataikar illetve előfizetéseiket. Gyűjtők 5 előfizető után a hatodik példányt ingyen kapják. A kéziratok és előfizetési pénzek ily cím alatt küldendők: Sirisaka Andor, tanító, Pécssett.

„A Bethlenianum Fehérvár — N. enyedi Collégium nebántsd virág”-és, Erdélyi jogi viszonyok”. Tanulmány. — kapható Wokál Jánosnál N. Enyeden 60 krért. Ajánljuk a jelenleg szőnyegen forgó kérdés alkalmából az érdeklődők figyelmébe.

VEGYES HIREK.

— A rom. kath. status gyűlés nm. Lőnhart püspök ő execa elnökele alatt. Két napon át 113 tag részvétele mellett tartotta meg gyűlést. Tanácskozásai mindvégig kiváló érdeklődés mellett folytak az igazgató tanács jelentése alapján, melyre 15-ös bizosád nevében dr. Mohay Sándor Gy. fehérvári orsz. gyűlési képviselője mint előadó tette meg véleményes javaslatát. Hosszabb vitát idézett elő a lelkesítő congrua felemelése iránti javaslat mely az igazgató tanácshoz tétetett és Ugron Gábor nak, status pénzalapjából egy földhitel intézet felállítását czélzó indítványa, mely el is fogadtatt. Hasonlóan a m. vásárhelyi gymnázium s gyimn. tanárok fizetés felemelése iránti méltányos kérese is érdekes vitát provokált: egy esztendő mulva újra ez fog történnie ha pénz alap nem lesz teremve. A status gyűlés alelnököl Züllich István b. Józsika Lajos lemondása folytán ki ag korára való hivalkozással már többször lemondott, de a gyűlés kérelmének engedve eddig megtartotta tisztét, elnököl köz tisztszeteletű fia: k. Józsika Sámuel választott meg. Miután még a különböző bizoságok is megválasztattak, püspök ő Execa szivélyes köszönetet mondva a gyűlést megáldotta.

— Csató János alispán, amint Londonból, folyó hó 22-én kelt leveléből értesülünk; szerencsésen állotta ki a tengeri utazást Londonban mstr. Damfort és társai voltak ciceronék, kikkel a Reteyzaton medve és zergeszedések alkalmával ismerkedtek meg.

— Nászhr. Kovács József nagyenyedi gyógyszerész Buziáson jegyet váltott Wittner Margit kisasszonnyal, dr. Wittner elhalt fűdő orvos közkedvességű leányával. Az esküvő, melyen a menyasszony nagy kiterjedésű elkelő rokonságából igen számosan fogtak megjelenni okt. 8-án fog végbemenni. Állandó boldogságot kívánunk a fiatal párnak

— A m. állandó és igazoló választmány okt. 4-én tartják gyűlései ket. A m. közgyűlés 14-én lesz.

— Gr. Bethlen Gábort az EMKE. köztiszteletű, áldozatkész elnökét, legdercsebb magyar főuraink egyikét, mint a kolozsvári lapokból örömmel olvassuk, az ev. ref. egyház közgyűlésén állami főgondnokká ohajják választani. Bizonyára ő szerzett legtöbb érdemet erre s helyes is, hogy egy független ítéletű, pártoskodástól ment férfi foglalja el a hozzá méltó helyet.

— Dóza Dániel, az erdélyi részok kiűnő publicistája, regényírója, nyug. curiai bíró, f. hó 25-én Besenyőn meghalt 69 éves korában. Erdély jeleseinnek egyike volt ő, kinek elhunytát méltán rajnálhatjuk.

— Szerk. Izenet. P. V. E. urnak és több t. munkatársunknak elnézést kérjük, hogy lapunk szűk tere miatt, becses ezikkeiket jövő számban adhatjuk.

Felelős szerkesztőség:

DR. MAGYARI KÁROLY. TÜRÖK BERTALAN.

Kiadótulajdonos: WOKÁL JÁNOS.

1423. szám

1889.

Árlejtsési hirdetmény.

A vezetésem alatt álló kir. országos fey-intézetben letartóztatott feyenczeknek házilag kezelt élelmezéséhez az 1890. évben szükségendő marha és borjúhus szállításnak biztosítása végett folyó évi október 19-én délelőtt 10 órakor az igazgatóság hivatalos helyiségében ajánlatok el-

fogadásával egybekötött nyilvános árlejts fog tartatni.

Felhivatnak tehát vállalkozni szándékozók, hogy a fentebbi határnapon 100 frt bánatpénznek az intézeti pénztárnál letétele mellett jelenjenek meg, vagy a bánatpénzzel ellátott zárt ajánlatukat a kitűzött határidőig alólt igazgatóságnál nyújt-sák be.

Az ajánlatban — melynek borítékára irandó „husajánlat” — az egységi árak határozott összegben kiteendők és megemlítendő, hogy aján- attevő a feltételeket ismeri és magát azoknak aláveti. — A szerződési feltételek az intézeti kiadóhivatalban a hivatalos órák alatt megte- kinthetők.

A kir. orsz. fey-intézet igazgatósága.

Nagyenyeden, 1889. szept. 19.

ACZÉL BÉLA,
igazgató.

4296—1889.

tkvi.

Arverezési végzés.

A nagyenyedi kir. járásbíroság, mint telegkönyvi hatóság közhírre teszi, hogy dr. Otróban Nándornak László Anna elleni 2587 frt 8 kr s járuléka iránti végrehajtási ügyében utóbbinak a szász-csanádi 102. sz. tjkvben A+ 12 14. r. sz. a kiscsergédi 138. sz. tjkvben A+ 2 3. 7—13. 16 19. 21 27. r. sz. a ingatlanai, ugy a szászcsanádi 519. sz. tjkvben A+ 1. r. sz. a. 4572. hr. sz. a. fekvőből megillető 1/3 részbeni tulajdonjáromosága, valamint a szászcsanádi 599. sz. tjkvben A+ 1—25. r. sz. a. kiscsergédi 201. sz. tjkvben A+ 1—11. sz. a. foglalt a kir. kincstár tulajdonát bépező ingatlanokból egészen s a szászcsanádi 600. számú tjkvben A+ 1. sz. a. ingatlanból 1/3 részben megillető életfogytiglani haszonélvezeti jogának árverés utjáni bére adasa az alább felsorolt felté- telek mellett ezenel elrendeltek s annak fogantatására határnapul 1889. évi október hó 22-ik délelőtt 9 órája tüzetik ki ezen járásbíroság telegkönyvi osztálya irodájában.

I. Az árverezés alól kivételnek a fentebb felsorolt fekvők után járó korcsmárlási jogok a szászcsanádi 599. sz. tjkvben A+ 1. r. sz. alatti belsőségben végrehajtást szenvedett által jelenleg is használt utcafeleli két szoba, konyha és ezen belsőséghez tartozó veteményes kert felének haszonélvezete nem kezei árverés tárgyát.

II. A kikiáltási ár 1000 frt + árverezni kívánók végrehajtók kivételével kötelesek ennek 10 % bánatpénzzel letenni — a legtöbbet igérő visszatartatik s az első negyedévi haszonbéri részlebe beszámítatik, a többi árverezők bánatpénze pedig az árverezés megtör- ténével visszaadatik.

III. A haszonbér ideje 6 egymás után következő évre terjed az árverezés jogerőre emelkedésének napjától kezdődik.

IV. A haszonbér azonban László Annának netaláni halála, illetve a kir. kincstárnak annak következtében beállandó birtoklasi és használati jogával bérlőre vonatkozólag minden kárterítési igénye kizárásával azonnal megszűnik.

V. Haszonbérlet köteles a haszonbért év negyedes részletekben, előre a nagyenyedi kir. adó, mint bírói letéti pénztárnál letéte helyezni, honnan időnként fog a végrehajtató részére kiutaltatni.

VI. Haszonbérlet köteles egy évi haszonbérnek megfelelő pénz összeg, esetleg azt helyettesítő bírói árfolyammal bíró értékpapirt óvadékképpen a helyi kir. adóhivatalnál letéte helyezni, utóbbinak lejárt szelvényei azonban időközben is kérésére kiutaltatnak. A haszonbéri idő lejártával az óvadék kiadatik.

VII. Haszonbérlet köteles az összes haszonbéri jóságok után járó egyenes, állami és községi adokat hasonlóan előre fizetendő év negyedes részletekben a haszonbéri összegekben felül bírói letéte helyezni, mit ha elmulasztáná, a kir. adófelügyelő jogosítva leend az esedékes adokat saját hatáskörében felhajtani.

VIII. A lak és gazdasági épületek a haszonbéri idő alatt tartalmára évenkénti 3000 frt o. é. erejéig tűzkár ellen, valamelyik lhazai biztosító társulatnál biztosítandók s a biztosítási bárcza bírói etébe hlyezendő,

IX. Haszonbérletnek réteket felszántani, erdőköt levágni, kivéve a tüzelés, szőlőkarok s kerítésre szükségese famenyiségét, mely időnként a zárgondnok által lesz kiutalendő, nem szabad rabló gaz- daságot folytatni, köteles a földeteket a 3 fordulós gazdasági rendszer szerint bevetni.

X. Haszonbérlet köteles a haszonbér tárgyának épségben tar- tásával felelős — azok leltár mellett fognak átadni, a hanyagsága vagy vigyázatlanságából eredt károkat megtéríteni köteles.

XI. Ha haszonbérlet valamelyik kötelezettségét nem teljesítendő, az érdekeltek kérelmére a haszonbérletből időközben is elmoz- dítatik, mely esetben óvadékát elveszti és újabb árverés fog rendel- tetni el az ő kárára és veszélyére.

Ezen árverési végzés és benne foglalt feltételek a hivatalos órák alatt ezen bíróság telegkönyvi hatóságánál, valamint Szászcsanád és Kis- Cserged községe előljárásiósnál megtekinthetők.

A korcsmárlási jogok zárlat tárgyát nem képezvén, végrehaj- tást szenvedettnek az iránti szabad rendelkezési joga épségben tartása czéljából az árverezés utjáni bérbeadás miután a telegkönyvileg sem lett kitiűtetve, e bíróság által nem volt elrendelhető.

Miről érdekeltek ezenel értesítettek.

A kir. járásbíroság, mint telegkönyvi hatóság.

Nagyenyeden, 1889. július 20-án.

Csernátóni Vajda Péter,
k. jbró.

Legmagasabb jutalékkal
sikeres működésnél pedig
állandó (fix) fizetéssel
alkalmazunk minden állásu egyént, ki sorsjegyeknek részlet- fizetésre való eladásával törvényes részletve alapján foglal- kozni óhajt.
Budapesti-Előlegezési-Bank és Váltó-Intézet
Königsbaun és Hatschek.
Budapest, Károly-Körut 18.

Hirdetmény.

Nagyenyed város „NEMZETI SZÁLLODA” című vendéglője folyó évi október hava 2-án d. e. 10 órakor a városház tanácsstermében megtartandó nyilvános — írás és szóbeli árverezésen a jövő 1890. január 1-étől három egymásutáni évekre bérbe fog adatni.

Az árverezési feltételek hivatalos órák alatt a városi irodában betekintheők.

A városi tanácsból.

Nagyenyeden, 1889. évi szept. hó 18-án.

KOVÁCS GYULA,
polgármester.

„KÉPES CSALÁDI LAPOK”

Szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap. Felhívás a művelt magyar olvasó közönséghez! A „Képes Családi Lapok” jelenleg már az ország minden vidékén, a legtöbb művelt magyar közönség rendszeres házi barátja.

Közkezdveltséget és elterjedtséget az által ért el, hogy mindig hazafiás irányban s úgy van szerkesztve, hogy a serdülő leánykának is bátran a kezébe lehet adni s e mellett az atyák, anyák és nagyanyák is mindig megfelelő szórakozást és hasznos olvasmányokat találhatnak benne. — A „Hölgyek Lapja” című mellékletünk, a nők hű tanácsadója és szellemi titkára, a háztartás, a gazdaság, a kertészet, a konyha, házi orvos, házi állatok és a divat köréből megbecsülhetetlen közleményekkel kedveskedik. — A „Képes Családi Lapok” képei, a legelső művészek esetének köszönhetik létüket. — A „Képes Családi Lapok” a lehető legjobbat igyekszik nyújtani s hogy hivatásának megfelel, azt legjobban bizonyítja, immár 11 évi fennállása, mint hazánkban egy hasonló irányú lap nem volt képes elérni. — Mindenlaphoz egy külön, könyvvé köthető regény-melléklet van csatolva, mely évenként, 3-4 legjobb írónktól származó becses regényt képez.

Előfizetési árak a „Képes Családi Lapok”. „Hölgyek Lapja” című divatlap s „Regény” melléklettel együtt: egész évre 6 frt, fél évre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. Előfizetéseket (a hó bármelyik napjától) elfogad a „Képes Családi Lapok” kiadóhivatala, Budapest, V. Nagy korona-utca 20. sz.

A „Képes Családi Lapok” heti lapból mutatványszámokat ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal mindazoknak, a kik eziránt — legezészerűbben levelezőlapon — hozzá fordulnak.

Teljes számú példányokkal még mindig szolgálhatunk. A „Képes Családi Lapok” szerkesztősége és kiadóhivatala Budapest, V. Nagy korona-utca 20. sz.

Előfizetési felhívás

„ELLENZÉK”-re

Az erdélyi részek legelterjedtebb napilapjára: az „ELLENZÉK”-re van szerencsénk felhívni a n. é. közönség figyelmét. Lapunk 10 év óta áll a nagy közönség érdekeinek szolgálatában a függetlenség zászlója alatt.

E zászlóra jelmondatul a szabadság van felírva. Szabadon és függetlenül harcoltunk a nemzeti jogok melletti küzdelemben; szabadon és függetlenül szolgáltuk a nagy közönséget!

Sújtottuk a bünt, a gázságot; védelmeztük az erényt, az igazságot!

Mint erdélyrészi lap, kiváló gondot fordítottunk mindig Erdély ügyeire s e kis hazarész érdekei mellett ezután is buzgó kitartással fogunk közdeni.

Azon az uton fogunk haladni ezután is, a melyik a független Magyarország felé vezet; azt a zászlót lobogtatjuk fenn, a melyikre Magyarország függetlensége van felírva.

A ki szereti az igazmondást, a szabadságot és vágyakozik hazánk függetlensége után: az zászlónk mellé sorakozik és követni fog minket.

„ELLENZÉK”

szerkesztősége és kiadóhivatala.

Előfizetési feltételek:

Egész évre	16 frt,
Félévre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy óra	1 frt 50 kr.

Előfizethetni lehet bármely naptól kezdve. — Az előfizetések Kolozsvárra az „ELLENZÉK” kiadóhivatalának küldendők.

Zacherlin

legkitünőbb szer minden rovar ellen,
feltűnő gyorsan és biztosan pusztítja el a házi bogarakat.

Tökéletesen elpusztítja a poloskát és bolhát

— A konyhákat kitisztítja a svábbogarakról. —

Elpusztítja a mojakat.

— Megment a kellemetlen legyektől. —

A házi állatokat, virágokat és növényeket megmenti a bogaraktól

— A főtökéletesen megtisztítja a tetűktől —

Tessék figyelemmel lenni, hogy eredeti „Zacherlin-Specialitás” csak eredeti Zacherl J.

Bécsben I. Golschmiedgasse Nro 2.

Raktárak:

Nagyenyeden: Winkler János urnál	Gy-Fehérvárti: Mihelyes Zsigmond Aurnál
„ Czirner J. József „	„ Jakabfy Albert „
„ Bisztritsány Lajos „	„ Fröhlich Gyula „
Balászfalván: Sinberger Salamon urnál.	„ Heiskovits Leopold „
„ Heiskovits Leopold „	Tövisen: Slafkovich Jácint „

Braktároknál az „eredeti Zacherlin Persa” falragaszok vannak kifüggesztve.

Összetevésztések kikerülése végett csakis PESTI Hirlap irandó cím gyanánt.

PESTI HIRLAP

Legelterjedtebb, legkedveltebb és amellől legolcsóbb magyar napilap.

Kormánytól és pártoktól független, demokratikus irányú politikai napilap.

Szabadelvűség és függetlenség minden irányban: az a jelszó, melyhez hű maradt, immár

12-ik éve, mindig.

és hű marad ezentúl is.

Közkezdveltség tekintetében vetélytárs nélkül áll.

Kétségtelenül a legbővebb és változatosabb tartalmu az összes napilapok közt.

Zene- és sorsolási mellékleteket egyedül a „Pesti Hirlap” ad előfizetőinek.

Mutatványszámokat

egy levelező-lapon nyilvánított óhajra egy hétig ingyen és bérmentve küld a „Pesti Hirlap” kiadóhivatala (Budapest, Nádor-utca 7. sz.)

Előfizetést kezdeni a hó bármely napjától lehet. — Az előfizetési pénzek a „Pesti Hirlap” kiadóhivatalába küldendők.

Előfizetési árak:

Egész évre 14 frt. | Fél évre 7 frt. | Negyedévre 3 frt 50 kr. | Egy óra 1 frt 20 kr.

Egyes szám ára Budapestén 4 kr., vidéken 5 kr.

Összetevésztések kikerülése végett csakis PESTI Hirlap irandó cím gyanánt.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Nádor-utca 7. sz.